

EUROPEAN UNION

**EU
MISSIONS**

ADAPTATION TO CLIMATE CHANGE

Наръчник “Направи си сам” за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите в адаптирането към климата, включително инструменти, добри практики и опит

СЪДЪРЖАНИЕ

АНГАЖИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ГРАЖДАНИТЕ В АДАПТИРАНЕТО КЪМ КЛИМАТА	4
СТЪПКА 1: ПОДГОТОВКА НА ПОЧВАТА ЗА АДАПТИРАНЕ.....	8
ЕТАПИ 2, 3 И 4: ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ И УЯЗВИМОСТТА КЪМ КЛИМАТА И ИДЕНТИФИЦИРАНЕ, ОЦЕНКА И ИЗБОР НА ВАРИАНТИ ЗА АДАПТАЦИЯ... 	18
СТЪПКА 5: ПРИЛАГАНЕ НА ПОЛИТИКИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА АДАПТАЦИЯ	24
СТЪПКА 6: МОНИТОРИНГ, ОЦЕНКА И ОБУЧЕНИЕ	30

Автори: Marianne Wehbe¹, Gloria Salmoral¹,
Manuel Bea¹, Elena López-Gunn¹, Richard J. Smithers².

¹ Icatalist, ² Ricardo

Имейл: info@mip4adapt.eu

Текстът е актуализиран през март 2025 г.

Моля, цитирайте този документ като Wehbe, M., Salmoral, G., López-Gunn, E., M. & Smithers, R.J. 2024. Наръчник “Направи си сам” за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите в адаптирането към климата, включително инструменти, добри практики и опит. Март 2025 г. Мисия на ЕС за адаптиране към изменението на климата. Европейски съюз, Брюксел

Отказ от отговорност

Този документ отразява единствено мнението на авторите и Европейската комисия не носи отговорност за използването на съдържащата се в него информация. Потвърждаването на по-рано публикувани материали и на работата на други лица е направено чрез подходящо цитиране, позоваване или и двете. Повторното използване е разрешено, при условие че се посочва източникът и не се изопачава първоначалният смисъл или послание на документа.

Европейската комисия не носи отговорност за каквито и да било последици, произтичащи от повторната употреба. Политиката за повторна употреба на документите на Европейската комисия се прилага с Решение 2011/833/ЕС на Комисията от 12 декември 2011 г. относно повторната употреба на документи на Комисията (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39).

Всички изображения © Европейски съюз, освен ако не е посочено друго.

© Европейски съюз, 2025 г.

АНГАЖИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ГРАЖДАНЕ В АДАПТИРАНЕТО КЪМ КЛИМАТА

Ангажирането на заинтересованите страни и гражданите е ключов елемент за създаването на ефективни, устойчиви и надеждни планове за адаптация към климатичните промени. Чрез включването на местните гледни точки и приоритети, този подход допълва традиционните „отгоре-надолу“ стратегии, укрепва доверието и насърчава споделена отговорност и яснота относно общите цели на адаптацията.

Разработено от Платформата на ЕС за изпълнение на мисия за адаптация към изменението на климата (MIP4Adapt), това ръководство ("Направи си сам") регионалните и местните власти набляга на четири ключови действия за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите в адаптацията към изменението на климата:

- **Общуване:** предоставяне на ясна и достъпна информация
- **Ангажиране** на заинтересовани страни и общности
- **Свързване** на заинтересованите страни и гражданите с цел улесняване на сътрудничеството и
- **Даване на възможност** за колективни и индивидуални действия.

Фигура 1. Етапи на Регионалния инструмент за подкрепа на адаптацията (RAST). Източник: Портал на мисията.

Наръчникът предлага практически начини за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите, като насърчава активното им участие във всички аспекти на планирането и реализацията на мерки за адаптация към климатичните промени. Той насочва към подходящи форми на участие и подчертава инструменти, добри практики и примери за включване на различни участници на всеки етап от цикъла на планиране, както е представено в [Регионалния инструмент за подкрепа на адаптацията \(RAST\)](#) (фигура 1).

Обичайните форми на участие – като семинари, фокус групи и граждански асамблеи – и съответните инструменти за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите могат да се прилагат в различни контексти, не само при планирането и изпълнението на адаптационни мерки. Те осигуряват стабилна основа за включване на различни гледни точки, разбиране на притесненията, насърчаване на диалог, активно участие и постигане на консенсус. Макар да не могат винаги да обхванат всички перспективи, тези подходи често са ефективни и могат да послужат като изходна точка за по-иновативни и целенасочени форми на ангажиране.

КАКВО НОВО...

Оригиналният **наръчник „Направи си сам“** представяше основни дейности за участие и свързаните с тях инструменти за включване на заинтересованите страни и гражданите в процесите на адаптация към климата. Настоящото актуализирано издание включва обратна връзка от потребителите на първата версия и въвежда нови инструменти и насоки, с цел да подобри практическата приложимост на ръководството. Развити са подходи за по-ефективно ангажиране на различни групи заинтересовани страни, включително представители на частния и третия сектор, като по този начин се разширява неговият обхват. В допълнение, са създадени тематични брошури, фокусирани върху дейности с участие и съответните инструменти, които да улеснят процеса на вземане на решения във всички етапи от цикъла на адаптационно планиране.

- **Творческа ангажираност** - използването на творчеството като средство за адаптация към климатичните промени, което допринася за изграждане на устойчивост. Творческите дейности и свързаните с тях инструменти позволяват включването на по-широк кръг гледни точки, като насърчават хората свободно да изразяват себе си по артистичен, разнообразен и оригинален начин. Такъв тип участие създава емоционални връзки, стимулира споделянето на знания, изгражда общности, вдъхновява за действия и допринася за оформянето на климатични политики.
- **Ангажиране на частния сектор**, особено важно при формулирането и изпълнението на действия за адаптация към климатичните промени и разработването

на иновативни решения. Частният сектор притежава ресурси, експертни знания и капацитет за иновации, които могат да окажат значително въздействие в областта на климатичните действия. Включването на бизнеса в създаването и прилагането на климатични стратегии позволява да се използва неговият потенциал за насърчаване на устойчиви практики. Сътрудничеството между публичния и частния сектор може да доведе до ефективни и иновативни решения, които намаляват климатичната уязвимост и рисковете, като същевременно подобряват адаптацията от екологична, социална и икономическа перспектива.

- **Подкрепа за уязвимите групи**, с цел гарантиране, че климатичните действия са приобщаващи. Хората, които са най-силно изложени на въздействията от климатичните промени, често имат нужда от целенасочени интервенции, за да се адаптират към променящите се условия и да изградят устойчивост. Инициативите могат да се фокусират върху осигуряване на достъп до ресурси, взаимно обучение и системи за подкрепа, които да дадат възможност на уязвимите групи да участват в планирането и реализацията на адаптационни мерки. Овластяването на тези общности предполага активно включване в процеса на идентифициране и приоритизиране на специфичните им уязвимости и пропуски в капацитета за адаптация. Това включва възможността самите членове на групата да формулират, подреждат по важност и изпълняват адаптационни действия, съобразени с техните реални нужди.

Прилагането **на подход, който обхваща цялото общество**, и активното ангажиране на всички групи заинтересовани страни и граждани гарантират, че никой няма да бъде изключен от процесите на адаптация. Това не само насърчава социалната справедливост, но и повишава ефективността на действията за адаптиране към климатичните промени, като спомага за намаляване на уязвимостта и рисковете и за укрепване на устойчивостта на общностите.

За да използвате ефективно този наръчник, започнете с преглед на Стъпка 1 от RAST, която е ключова за разработването на стратегия за ангажиране и комуникация. Тази основополагаща стъпка ще ви помогне да включите заинтересованите страни и гражданите в целия процес на планиране на адаптацията към климатичните промени.

Докато напредвате, използвайте ръководството гъвкаво според конкретните си нужди. То е структуриран и изчерпателен ресурс, съставен от раздели, които отговарят на всяка стъпка от адаптационния цикъл и могат да се използват самостоятелно. За да извлечете максимална полза от съдържанието, следвайте следните насоки: Ето как да се възползвате максимално от всеки раздел:

- Тематични флаери: Започнете с тях за бърз преглед на примери за инструменти.
- Таблици със стъпки на RAST: Използвайте тези таблици, за да намерите подробни описания на инструментите.

В ръководството ще намерите и директни връзки към допълнителна информация, примери за приложение и добри практики. Освен инструментите от предишната версия, тук са включени и нови решения за ангажиране на различни типове заинтересовани страни.

Наръчникът следва структурата на RAST и представя конкретни дейности с участие, съответните инструменти, добри практики и примери от реални ситуации, които подпомагат включването на граждани и заинтересовани страни във всеки етап от процеса на адаптация.

Изборът на подходящи дейности и инструменти зависи от целите на всяка конкретна стъпка, както и от общите цели на адаптационния процес. Те могат да включват обмен на информация, съвместен анализ, взаимно обучение, колективно вземане на решения и целево ангажиране на конкретни групи.

Ако не разполагате с достатъчен вътрешен капацитет, препоръчително е да се обърнете към външен консултант, който да подпомогне ангажирането на заинтересованите страни от публичния, частния и третия сектор, както и на гражданите, и да подкрепи изпълнението на съответните дейности и инструменти.

И не на последно място – независимо от това на кой етап от адаптационния цикъл се намерите, е важно да се върнете към Стъпка 1, свързана със стратегиите за ангажиране и комуникация. Те могат и трябва да бъдат адаптирани и усъвършенствани във времето, паралелно с напредъка по останалите стъпки на планиране и изпълнение.

СТЪПКА 1: ПОДГОТОВКА НА ПОЧВАТА ЗА АДАПТИРАНЕ

Как да четете този раздел:

Започнете с преглед на целите си за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите на етап 1 от RAST, за да осмислите защо тяхното включване е от съществено значение. В този раздел се обяснява значението на ранното ангажиране, като се представят и практически примери за разработване на стратегия за ангажираност и комуникация. Така се полага здрава основа за по-ефективна оценка на климатичните рискове и за създаване на адекватни адаптационни политики в следващите етапи.

Цели на този раздел:

- Преглед на първата стъпка от RAST: подготовка на основата за цикъла на адаптация към климата.
- Фокусира се върху ранното ангажиране на заинтересованите страни от публичния, частния и третия сектор, както и на гражданите в процеса.
- Подчертава значението на дейностите с участие за насърчаване на сътрудничеството.
- Предоставя практически примери за разработване на стратегия за ангажираност, която осигурява приобщаващо и ефективно планиране на адаптацията.

Стъпка 1 Подготовка за процеса на адаптация

В стъпка 1, подготовка на почвата за адаптация, трябва да съберете и организирате основните елементи, за да започнете процеса на планиране на адаптацията. Това включва идентифициране на ключовите заинтересовани страни от публичния, частния и третия сектор, както и на гражданите, които трябва да бъдат включени. Тяхното ранно включване гарантира, че техните гледни точки и виждания могат да бъдат интегрирани от самото начало, като по този начин се полагат основите за по-ефективни и приобщаващи оценки на риска (Стъпка 2), идентифициране, подбор и изпълнение на действия за адаптиране (Стъпки 3, 4 и 5), както и за мониторинг, оценка и обучение (Стъпка 6). Чрез установяване на структуриран подход за ангажиране в Стъпка 1 можете да създадете силна и последователна основа за смислено участие, обмен и сътрудничество през целия цикъл на планиране на адаптацията.

На тази стъпка можете да разработите стратегия за ангажиране и комуникация (вж. фигура 1), съобразена с местния контекст, като отговорите на следните ключови въпроси:

- Защо за вас е важно да се ангажирате със заинтересованите страни и гражданите като цяло, конкретно по отношение на всеки етап от процеса на планиране на адаптацията?
- Кои са оперативните ръководители на сектори или услуги от публичния, частния и третия сектор, които трябва да бъдат включени в цикъла на планиране на адаптацията?
- Как ще гарантирате дългосрочен политически ангажимент?
- Как ще осигурите успешен процес на участие, който ще ви помогне да постигнете обществено одобрение на вашия план за адаптация към климата и да вдъхновите действия?
- Какви дейности ще включите в стратегията си за ангажираност и комуникация и защо?

Стъпка 2 Оценка на климатичните рискове и уязвимости

Стъпка 3 Определяне на мерки за адаптация

Стъпка 4 Оценка и избор на мерки за адаптация

Стъпка 5 Прилагане на политики и действия за адаптация

Стъпка 6 Мониторинг, оценка и обучение

Като начало можете да направите картографиране на заинтересованите страни и анализ на мрежата. В **ръководството на RESIN** например се предлага:

- Определяне на заинтересованите страни от публичния, частния и третия сектор чрез картографиране на заинтересованите страни.
- Категоризиране на заинтересованите страни с помощта на **матрица за влияние и интереси**, за да се оцени нивото на тяхното влияние и ангажираност в усилията за адаптиране към климата и да се направи разграничение между:
 - Ключови играчи (голямо влияние, голям интерес): Ключови заинтересовани страни, които трябва да участват активно във вземането на решения
 - Ключови защитници (голямо влияние, малък интерес): Мощни, но по-малко ангажирани участници, които трябва да бъдат удовлетворени, за да се предотврати съпротива
 - Силни поддръжници (слабо влияние, голям интерес): Ангажирани заинтересовани страни, които, въпреки че нямат правомощия за вземане на решения, могат да окажат подкрепа
 - Други участници (слабо влияние, слаб интерес): Първоначално са по-малко значими, но следва да се наблюдават за потенциални промени във влиянието или интереса.
- Анализирайте взаимоотношенията между заинтересованите страни (вж. **уводните насоки за анализ на социалните мрежи**).

Можете също така да използвате матрица RACI, за да изясните кои трябва да бъдат:

- **Отговорни лица**, т.е. тези, които управляват сектори, системи или активи в процеса на планиране на адаптацията
- **Отговорни**, т.е. тези, които вземат ключови решения и наблюдават процеса.
- **Консултанти**, т.е. включващи експерти и съветници, които могат да предоставят критичен принос
- **Информирани**, т.е. включващи тези, които са засегнати от изменението на климата, и тези, които могат да се възползват от действията за адаптиране.

В комбинация, матрицата на влиянието и интересите и матрицата RACI могат да ви помогнат да изградите всеобхватна и добре координирана стратегия за ангажиране и комуникация. Тази стратегия ще ви насочи към това кого и как да ангажирате на всеки етап от процеса на адаптация.

За да бъде ангажираността ефективна, **комуникацията** трябва да гарантира, че ключовите послания достигат ясно и целенасочено до съответните аудитории, използвайки най-подходящите канали – включително чрез дейности с участие. Посланията трябва да са адаптирани към специфичните характеристики, приоритети и притеснения на съответната група – било то политици, експерти, практики или широката общественост. Използването на ясно, релевантно и ангажиращо съдържание, разкази, достъпен език и визуални елементи подпомага разбирането, насърчава сътрудничеството и активното участие и стимулира подкрепата за мерките за адаптация.

Ако представлявате голям регионален или местен орган с необходимия капацитет и ресурси, бихте могли да обмислите създаването на **общност на практиката** (вж. **Наръчника за общност на практиката**) включваща представители на заинтересованите страни от публичния, частния и третия сектор, както и/или гражданско събрание, което да участва във всички следващи стъпки от адаптационния процес (вж. Таблица 1). Важно е обаче предварително да прецените дали ще разполагате с ресурси за дългосрочна поддръжка на такава структура, преди да се ангажирате с нейното създаване.

В Таблица 1 е представена обобщена информация за широк спектър от дейности с участие, съпътстващи инструменти и добри практики, които могат да бъдат полезни при ангажирането на заинтересованите страни и гражданите.

За да продължим да изграждаме взаимното разбиране на регионалните и местните власти за това как най-добре да ангажираме заинтересованите страни и гражданите в адаптирането към климата, моля, използвайте възможността да покажете усилията си чрез предоставяне на **“Истории за адаптацията”** за **портала на мисията** и чрез принос към **общността на практиките на мисията на ЕС за адаптация**. Общността провежда семинари и дава възможност за сътрудничество между всички, които допринасят за изпълнението на Мисията в цяла Европа. Освен това може да е полезно да се присъедините и към **Общността на практиките на Центъра за компетентност по демокрация на участието и обсъжданията (CC-DEMOS)**, която предоставя възможности за обмен на опит, подобряване на процесите на участие и засилване на ангажираността на заинтересованите страни в политиките за адаптация. Тази инициатива, ръководена от Съвместния изследователски център на Европейската комисия, предлага обучение, сътрудничество в областта на научните изследвания и платформа за обмен на най-добри практики в областта на демокрацията на участието и съвещателната демокрация.

СТЪПКА 1:

ПОДГОТОВКА НА ПОЧВАТА ЗА АДАПТИРАНЕ

13

Таблица 1 . Препоръчани дейности с участие за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите на етап 1: Подготовка на почвата за адаптиране.

Дейност с участие	Целева група	Защо да използвате тази дейност в Стъпка 1?	Съображения	Примери за полезни инструменти, добри практики и опит
Картографиране и анализ на заинтересованите страни	Заинтересовани страни	Съвместен анализ за идентифициране и категоризиране на заинтересованите страни. От съществено значение за изграждането на доказателствената база, политическата подкрепа, създаването на управленски структури и идентифицирането и анализирането на заинтересованите страни и роли.	Точна идентификация и ангажираност Потенциална грешка при категоризацията	Полезни инструменти Методология и насоки на RESIN за картографиране на заинтересованите страни; категоризиране и приоритизиране на заинтересованите страни с помощта на анализ на социалните мрежи ; разпределяне на ролите и отговорностите с помощта на матрицата RACI . Добри практики и опит Мрежа от заинтересовани страни в окръжния съвет на Рогаланд ; как да се ангажира екосистемата на иноваторите с иновативен подход в регион Блекинге ; пътна карта на ключовите заинтересовани страни в андалуския регион .
Общност на практикуващите	Заинтересовани страни; граждани	Включване и консултиране по отношение на решенията, свързани с цикъла на планиране на адаптацията към климата. Подпомага взаимното разбиране, изграждането на доказателствена база и създаването на управленски структури чрез взаимно обучение и сътрудничество.	Необходима е стратегия за устойчиво ангажиране	Полезни инструменти Наръчник на Общността на практиките на ЕС и СИЦ ; Специална статия за общностите на практиките и изменението на климата . Добри практики и опит Регионална конференция на високо равнище в Центъра Вал дьо Лоар за превръщане на амбициите в областта на околната среда в конкретни действия; проект на ЕС "Цифров град на водата" с общност от практики, насочена към справяне с предизвикателствата на водния сектор, свързани с изменението на климата, и нови технологии.
Климатична асамблея	Граждани	Осигуряване на успешно участие. От решаващо значение за създаването на сигурно пространство за дебати и обсъждания, политическа подкрепа, ангажираност с проблемите и повишаване на осведомеността относно планове за адаптация.	Високи организационни и логистични изисквания	Полезни инструменти Инструментариум за асамблеи за климата и жива лаборатория от проекта на CLIMAS ; ЕС ресурси за асамблеи за климата в KNOCA (Мрежа от знания за асамблеи за климата). Добри практики и опит Вдъхновяващи преживявания в Уестминстър , Шотландия , Краков , Каталуния , Милано , Кеймбридж и Загреб .
Разказване на истории	Граждани	Съобщаване на въздействието на климата чрез разкази. Ефективно за предаване на информация за адаптацията, повишаване на осведомеността и взаимно обучение.	Ефективността зависи от качеството на разказа	Полезни инструменти Проектът ParCos ; Карта на климатичната история на Амброджо и Гая . Добри практики и опит Опит за разказване на истории в Нант Метропол ; инструмент за разказване на истории за климата от региона Оверн-Рона-Алпи Енерджи Енвижън (AURA-EE).
Климатична разходка	Граждани	Ангажиране на гражданите чрез интерактивни преживявания. Тя улеснява повишаването на осведомеността и взаимното обучение в областта на адаптацията по увлекателен начин.	Зависи от времето, може да не ангажира всички аудитории	Полезни инструменти Climate City Walk на Пакта за климата; Climate Walk и Wanderers of Changing Worlds проект. Добри практики и опит Климатичната разходка в град Грац .
Фестивал на климата	Граждани	Обмен на информация и взаимно учене чрез ангажиране на гражданите чрез арт събития, изложби и интерактивни експонати. Полезно за повишаване на осведомеността, политическа подкрепа и ангажиране на широка и голяма аудитория.	Високи организационни усилия	Добри практики и опит Фестивали за климата в Голуей и Единбург ; фестивал за климатични услуги и иновации Climateeurope2 във Венеция ; фестивал Climax в Бордо .
Обучение за устойчивост на бизнеса	Заинтересовани страни	Програми или дейности, които изграждат капацитета на предприятията за оценка на уязвимостта и разработване на стратегии за адаптация.	Осигурява знания и инструменти. Изисква устойчива ангажираност и ресурси.	Добри практики и опит Шотландия със семинари за малки предприятия, засегнати от бреговата ерозия .

КЛЮЧОВИ МОМЕНТИ, КОИТО ТРЯБВА ДА ВЗЕМЕТЕ ПРЕДВИД, КОГАТО РАЗРАБОТВАТЕ СТРАТЕГИЯТА СИ ЗА АНГАЖИРАНост И КОМУНИКАЦИЯ

УСТАНОВЕТЕ ЦЕЛИТЕ СИ И МЕРКИТЕ ЗА УСПЕХ

- Определете конкретните си цели за ангажиране и комуникация със заинтересованите страни и гражданите, както е подходящо за всеки етап от RAST.
- Определете как ще измервате успеха на дейностите по ангажиране и комуникация.

ОПРЕДЕЛЕТЕ КОЙ ТРЯБВА ДА УЧАСТВА И НА КОИ ЕТАПИ

- Използвайте матрицата на влиянието и интересите заедно с матрицата RACI, за да идентифицирате ключовите заинтересовани страни и граждани, с които трябва да взаимодействате на различните етапи от адаптационния процес. Това ще ви помогне да гарантирате дългосрочен политически ангажимент, както и да изградите ефективна структура за управление на планирането и изпълнението на мерките. Освен това ще подсиgurите уместност, надеждност и легитимност на адаптационния план, като ясно разграничите ролите и отговорностите. Този подход също така улеснява идентифицирането на онези, чието разбиране и подкрепа са решаващи за успешното прилагане на действията.
- Имайте предвид, че някои заинтересовани страни и граждани ще бъдат релевантни през всички етапи на адаптационното планиране, докато други — само в специфични фази. Препоръчително е при началото на всяка нова стъпка да преглеждате отново кои участници е необходимо да включите. Например, при стъпки 2, 3 и 4, това ще са представители с конкретни отговорности, задължения или експертен опит в сектори, свързани с климатичната уязвимост, рисковете и възможностите за адаптация. При стъпка 5 — разработване на планове за изпълнение — е важно да се ангажират организации и лица, които ще действат като потенциални изпълнители, партньори или източници на финансиране.

НАСЪРЧАВАНЕ НА УСТОЙЧИВА АНГАЖИРАНост

- Разработете план-график за участие, който определя подходящите дейности и съответните инструменти за ангажиране на заинтересованите страни от публичния и частния сектор, както и на гражданите, за всеки етап от адаптационния процес, описан в RAST (вж. фигура 2)
- Ясно комуникирайте ползите от ангажираността – както за вашата регионална или местна институция, така и за самите заинтересовани страни и граждани. Подчертайте важността на управлението на очакванията и насърчането на чувството за общност и съпричастност.
- Определете необходимите ресурси и очакваната продължителност на всяка дейност с участие. Бъдете гъвкави – времевите рамки на процеса може да се наложи да бъдат адаптирани с течение на времето в зависимост от контекста и напредъка.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

- Определете ключовите послания, целевите аудитории и най-подходящите комуникационни канали за всеки етап от адаптационния процес, съгласно RAST.
- Адаптирайте комуникацията така, че да отразява приоритетите, притесненията и мотивацията на различните заинтересовани страни. Съобразяването със спецификата на всяка аудитория е от решаващо значение за ефективното въздействие.
- Използвайте ясни, ангажиращи и визуално въздействащи формати, за да подобрите разбирането, ангажираността и активното участие на аудиторията.

Среща на заинтересованите страни от Общинския съвет за действия по климата на Торес Ведрас (СМАС), март 2024 г.

Фигура 2. Пример за стратегия за ангажираност и комуникация, в която подробно са описани дейностите за участие на различните стъпки на RAST инструмента

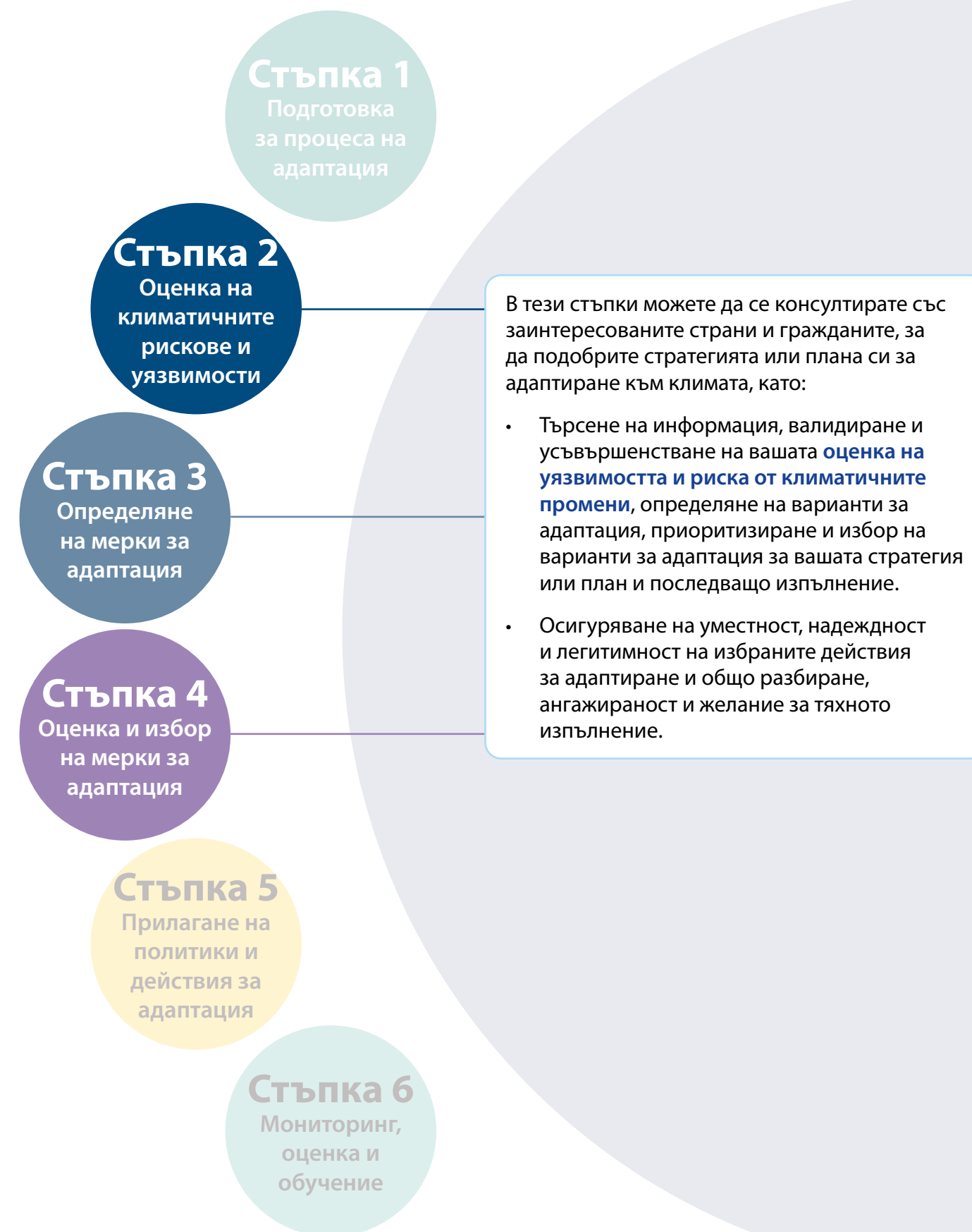
ЕТАПИ 2, 3 И 4: ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ И УЯЗВИМОСТТА КЪМ КЛИМАТА И ИДЕНТИФИЦИРАНЕ, ОЦЕНКА И ИЗБОР НА ВАРИАНТИ ЗА АДАПТАЦИЯ

Как да четете този раздел:

Започнете с преглед на основните цели, за да разберете фокуса на този раздел. Тук се обяснява как заинтересованите страни и гражданите могат да бъдат включени по време на етапи 2, 3 и 4 от RAST. Тези етапи предлагат възможности за допринасяне към и валидиране на вашите оценки за климатични рискове и потенциални варианти за адаптация. В раздела са представени конкретни дейности с участие и съответните инструменти, които могат да бъдат използвани за достигане, свързване и ангажиране на различни групи участници.

Цели на този раздел:

- Обяснява как могат да се провеждат консултации със заинтересованите страни и гражданите по време на етапи 2, 3 и 4 на RAST.
- Подчертава дейностите за участие и свързаните с тях инструменти за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите, включително примери за най-добри практики.
- Подчертава необходимостта от управление на очакванията, за да се подпомогне вземането на решения и да се постигне консенсус по време на тези стъпки за уязвимите групи.

ЕТАПИ 2, 3 И 4:

ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ И УЯЗВИМОСТТА КЪМ КЛИМАТА И ИДЕНТИФИЦИРАНЕ, ОЦЕНКА И ИЗБОР НА ВАРИАНТИ ЗА АДАПТАЦИЯ

ФОКУС ГРУПИ И СЕМИНАРИ

Фокус групите дават възможност за получаване на информация и потвърждение по отношение на отделни сектори или теми, особено от тези, които са отговорни, подотчетни или имат специфичен опит от публичния, частния и третия сектор. Впоследствие събирането на всички такива отделни фокус групи на работни срещи може да предостави възможности за идентифициране и разрешаване на синергиите и компромисите между секторите и темите. Това включва разглеждане на непреки въздействия, странични ефекти и потенциална лоша адаптация.

За обмен на знания, социално учене и съвместно създаване на нови идеи се препоръчват формати на семинари като **World Café**, **Fish Bowl**, ролеви игри и **Pro Action Café**. Тези методи създават отворено и интерактивно пространство за диалог, като спомагат за генерирането на различни гледни точки и споделено разбиране.

ПРОУЧВАНИЯ СРЕД ГРАЖДАНИТЕ

Можете да разработите анкети, за да се допитате до гражданите за техните възприятия, опасения и мотиви по отношение на уязвимостта към климата, рисковете и възможностите за адаптация. Примери за това са **проучването за изменението на климата във Валядолид - Испания**, **проучването по проекта KNOWING EU за справяне с изменението на климата** и **проучването сред гражданите по проекта IMPETUS в седем биоклиматични региона в Европа**. Разбирането на колективните възприятия, опасения и мотиви е от решаващо значение за успешното разработване и прилагане на вашата стратегия или план за адаптиране към климата. То може да ви даде ценни сведения за потенциалните пречки пред действията за адаптация и да ви помогне да разработите вашата стратегия или план за адаптация към климата в съответствие с нуждите и очакванията на гражданите, като по този начин увеличите нейната значимост и тяхната оценка

ЖИВИ ЛАБОРАТОРИИ

Живата лаборатория представлява реална среда, в която решенията се създават съвместно, подлагат се на изпитване и се усъвършенстват в практиката. Този подход позволява съвместна оценка на климатичните рискове и възможностите за адаптация в партньорство с онези, които са изложени на риск и/или могат да се възползват пряко от предложените решения.

Добър пример за това е проектът на ЕС **FEAST**, който използва експериментална среда, ориентирана към потребителите, за да ангажира уязвими групи, като се запознава с техните идеи за преодоляване на икономическите и географските пречки пред приемането на устойчиви диети. Има и други, които работят по превръщането на **климатичната тревога** в овластяване, като например тези от проектите **CALM-EU** и **EMBRACE** в Литва, Италия и Гърция, които се занимават с емоционалните реакции към изменението на климата и се стремят да насърчат взаимното обучение и устойчивостта. Тези живи лаборатории превръщат тревожността в проактивно участие, като гарантират, че емоционалното благополучие се взема предвид при оценката на основните рискове и уязвимости, определянето на приоритети и цели за адаптиране и избора на подходящи варианти за адаптиране чрез квалифицирано съдействие и овластяване на общността.

ИНСТРУМЕНТИ ЗА УЧАСТИЕ

Съществуват множество доказани инструменти за участие (като **ръководството за МПП**), които могат да се използват от фокус групи или семинари на заинтересованите страни за улесняване на приноса и напредъка на стъпки 2, 4 и 4. Инструменти като **визионерство**, **петогълен проблем**, **картографиране с участие**, **учебни кръгове** и когнитивно картографиране могат да бъдат полезни, когато се търси установяване на обща основа. В допълнение към тези инструменти за участие, други структурирани формати, като например съвместни лаборатории за иновации, осигуряват специална среда за ключови заинтересовани страни (включително гражданско общество, изследователи, политици и предприятия) за съвместно разработване и създаване на прототипи на решения. Тези лаборатории улесняват творческото решаване на проблеми, като насърчават интердисциплинарното сътрудничество и повтарящите се експерименти. Други възможности са хакатоните, които представляват интензивни, ограничени във времето събития, при които различни екипи бързо разработват и тестват иновативни решения на конкретни предизвикателства. Те обединяват технически експерти, практики, лица, вземащи решения,

и могат да генерират идеи и да ускорят разработването на практически стратегии за адаптиране.

Съществуват и инструменти, които да ви помогнат да управлявате очакванията относно ролите и стремежите, да включите различни гледни точки в процеса на вземане на решения и да постигнете консенсус за предприемане на действия при приоритизирането и избора на варианти за адаптиране, включително **многокритериален анализ с участието на всички**, **открити форуми** и **кръгла маса**. Многокритериален анализ с участие позволява на заинтересованите страни активно да участват в определянето на критериите за оценка, да задават относителната им важност и да оценяват различни варианти за адаптация. Чрез работни срещи, дискусии и интерактивни упражнения участници като политици, представители на местни общности, бизнеси и изследователи могат да споделят своите приоритети и да постигнат съгласие относно най-ефективните и приложими адаптационни стратегии. Този инструмент е особено важен за Стъпка 4, тъй като осигурява решения, които отразяват различни гледни точки, повишават тяхната легитимност и укрепват ангажираността на местното население към предприетите действия. В таблица 2 са представени други дейности, свързани с участието. Вашите цели за ангажиране и комуникация със заинтересованите страни и гражданите в етапи 2, 3 и 4 трябва да направляват избора ви на дейности за участие.

Учредителна среща на общинския съвет на Сетубал по околна среда (СМЕ), септември 2024 г

ЕТАПИ 2, 3 И 4:

ОЦЕНКА НА РИСКОВЕТЕ И УЯЗВИМОСТТА КЪМ КЛИМАТА И ИДЕНТИФИЦИРАНЕ, ОЦЕНКА И ИЗБОР НА ВАРИАНТИ ЗА АДАПТАЦИЯ

23

Таблица 2. Препоръчани дейности за участие на заинтересованите страни и гражданите в стъпки 2, 3 и 4: Оценка на рисковете и уязвимостта от изменението на климата и идентифициране, оценка и избор на варианти за адаптиране

Дейност с участие	Целева група	Защо да използвате тази дейност в стъпки 2, 3 и 4?	Съображения	Примери за полезни инструменти, добри практики и опит
Семинар с участие	Заинтересовани страни; граждани	Идентифициране на климатичните рискове и уязвимости (Стъпка 2), проучване на възможностите за адаптация (Стъпка 3) и оценка/избор на мерки (Стъпка 4) чрез насърчаване на взаимното учене, активно слушане и специфични инструменти за ангажиране и техники за улесняване.	Предизвикателства, свързани с координацията и улесняването	Полезни инструменти Създай своето бъдеще - семинар с участие за създаване на цели за усилията за адаптиране към климата; ролеви симулации за вземане на решения относно изменението на климата; подпомагане на решенията за адаптиране чрез планиране на сценарии; Наръчникът за действие Версия 5 на TransformAr за организиране на семинар с участие, използван в различни региони и градове в Европа. Добри практики и опит Проект “Сценарии за устойчива Европа през 2050 г.”; семинари с участие в проекта на ЕС REXUS; семинар за предизвикателствата и възможностите за адаптиране към климата в рамките на програмата “Коперник”, наблюдението на Земята и политическото пространство; проект ISWEL в областта на планирането на адаптирането към сценариите.
Фокус групи	Граждани	Ефективно за задълбочено обсъждане за подробно проучване на климатичните рискове (стъпка 2), събиране на информация за потенциалните варианти за адаптация (стъпка 3) и прецизиране на критериите за избор (стъпка 4).	Възможно е да не отразява по-широките възгледи на общността.	Полезни инструменти EIP-AGRI 46 Фокус групи; Фокус група на тема “Преходни планове за смекчаване на последиците от изменението на климата”. Добри практики и опит Фокус група на CREST за устойчивост на градската инфраструктура към изменението на климата в Бордо.
Кампания за повишаване на осведомеността	Заинтересовани страни; граждани	Важни за изграждането на доказателствената база, повишаването на обществената осведоменост и осигуряването на обмен на информация за климатичните рискове (стъпка 2). Популяризиране на потенциалните варианти за адаптация (стъпка 3) и осигуряване на подкрепа от страна на заинтересованите страни за избраните мерки (стъпка 4).	Изискват се постоянни усилия за поддържане на ангажираността	Добри практики и опит “Ти контролираш климата” - кампания, стартирана от Европейската комисия; кампания за повишаване на обществената осведоменост “Холандия живее с вода” (видео); програма за пестене на вода в Сарагоса.
Проучване сред гражданите	Граждани	Събиране на широк спектър от възприятия за климатичните рискове и уязвимости (стъпка 2), оценка на подкрепата за вариантите за адаптация (стъпка 3) и информиране за избора на мерки (стъпка 4).	Ограничена дълбочина на прозренията, потенциална пристрастност, специфични общности за достигане	Добри практики и опит Проучвания на възприятията за климата, проведени от местните власти, като например проучването, проведено в рамките на финансирания от ЕС проект IMPETUS; откритата консултация на относно стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата Европейската комисия ; проучвания сред гражданите в Дрезден и Валядолид; проучване по проекта KNOWING EU.
Живи лаборатории	Заинтересовани страни; граждани	Съвместна оценка в реална среда на климатичните рискове и възможностите за адаптация (Стъпка 2 и Стъпка 3) и итеративно усъвършенстване на избраните мерки (Стъпка 4).	Сложна настройка, изисква постоянно управление	Добри практики и опит Асоциация EuCliPa за климата и нейните лаборатории; живи лаборатории за адаптиране към климата по проекта Score; живи лаборатории ECO-READY; живи лаборатории I-CISK, разработващи климатични услуги, ориентирани към човека, чрез изследвания в горещите точки на Европа и Африка, свързани с изменението на климата.
Хакатони	Заинтересовани страни	Генериране на иновативни варианти за адаптация (стъпка 3) и съвместна оценка на потенциалните мерки (стъпка 4).	Интензивен ангажимент за време, изисква улесняване	Добри практики и опит Хакатони за разработване на технологични решения в областта на климата, като например хакатона windeurope, хакатона за климата и за граждани и изследователи; инициативата “EU Sparks for Climate” организира поредица от онлайн хакатони в няколко държави.
Многокритериен анализ с участието на всички заинтересовани страни	Заинтересовани страни	Решаващо значение за прецизиране, оценка и избор на варианти за адаптация въз основа на договорени критерии (стъпка 4) в рамките на колективен процес на вземане на решения.	Изисква се опит в областта на критериите и анализа	Полезни инструменти BCNUEJ, Помощ за вземане на решения с участието на много критерии (MCDA).

СТЪПКА 5: ПРИЛАГАНЕ НА ПОЛИТИКИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА АДАПТАЦИЯ

Как да четете този раздел:

Започнете с преглед на основните цели, за да разберете значението на ангажирането на заинтересованите страни и гражданите по време на Стъпка 5 от RAST, която се фокусира върху изпълнението. В този етап се предлагат конкретни дейности с участие и практически инструменти за ефективна комуникация и взаимодействие със заинтересованите страни и гражданите. Те могат да бъдат използвани при разработването на стратегии, подробни планове и изпълнителни програми с устойчивостни разходи, при идентифициране на източници на финансиране, както и при реалното прилагане на адаптационните действия.

Цели на този раздел:

- Обяснете как заинтересованите страни от публичния, частния и третия сектор, както и гражданите, могат да бъдат включени активно в процеса на изпълнение, съгласно Стъпка 5 от RAST.
- Подчертайте значението на дейностите с широко участие при разработването на устойчивостни изпълнителни планове, определянето на източници на финансиране и ангажирането на ключови публични и частни партньори в прилагането на политиките за адаптация.
- Представете инструменти, примерни рамки и добри практики, свързани със сътрудничество, постигане на консенсус и бюджетиране с участие. Такива примери насърчават структуриран диалог и колективна работа, които са от решаващо значение за ефективното изпълнение на адаптационните мерки.

ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АДАПТАЦИЯТА

При разработването на плановете за изпълнение ще бъде важно да включите:

- Оперативни ръководители от публичния, частния или третия сектор, които ще отговарят или ще се отчитат за изпълнението им.
- Експерти със специфични познания в тази област, напр. за стандарти, спецификации или добри практики
- Заинтересовани страни и граждани, които могат да допринесат по някакъв начин за тяхното изпълнение.

Важно е също така да информирате всички онези граждани, които могат да бъдат засегнати или да се възползват от прилагането на тези плановете.

ПРОЦЕСИ НА УЧАСТИЕ, РАЗРАБОТЕНИ В РАМКИТЕ НА ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕС ПРОЕКТИ

Плановите за действие за адаптация, включително мерките за създаване на благоприятна среда (напр. законодателство, регулации, политики, стратегии, планове или стимули), могат да бъдат разработвани чрез процес на структурирани обсъждания между различни участници. Този процес насърчава приобщаващ диалог, като включва информирани дискусии, търсене на консенсус и интегриране на разнообразни гледни точки. Така се гарантира, че приетите решения са всеобхватни и се ползват с широка подкрепа.

За вдъхновение можете да разгледате примери за рамки, разработени по проекти, финансирани от ЕС, като **PHOENIX** и **REAL DEAL**, както и конкретни инструменти за ангажиране, като **общностен диалог**. Допълнителни подходи като кампании за застъпничество в областта на климата и изследвания с участието на общности също могат да бъдат използвани за засилване на ангажираността и подкрепа на процесите на съвместно вземане на решения.

ЗЕЛЕНИ БЮДЖЕТИ С ШИРОКО УЧАСТИЕ

За разработване на плановете за изпълнение с устойчивостни разходи процесът на съвместно вземане на решения може да съпътства стъпка 5 с **бюджетиране с участието на зелени партньори**. Това беше демонстрирано в **Лисабон** и **Барселона**, където гражданите участваха пряко в разпределянето на ресурсите за проекти в областта на климата. За да съберете разнообразни мнения и идеи от заинтересованите страни за съответните източници на финансиране и средства за изпълнение на политиките за адаптиране към климата, можете да използвате дейности с участие (като бюджетиране с участие, семинари за заинтересованите страни, дискуссионни форуми, фокус групи, изследвания с участие на общността или публични срещи). За да подпомогне разбирането ви по отношение на възможностите за финансиране и финансиране, **настоящото ръководство** представя източници и инструменти, като например безвъзмездни средства, публично-частни партньорства, групово финансиране и филантропски фондове, като всеки от тях е обяснен с ползите за вземане на информирани решения.

СТИМУЛИ

На стъпка 5 можете да се ангажирате със съществуващи местни групи и мрежи за действие (например мрежата AdaptLocal и инициативата на **Градския съвет на Кашкайш**, Португалия) или да насърчите създаването им, ако все още не са създадени. Освен това, когато прилагате мерки за адаптация, можете да използвате **стимули**, като например инструменти за екологична политика (ЕПИ) или Nudge (вж. например **проекта на ЕС Nudge за енергийна ефективност**), а също и микросубсидии, могат да стимулират промяна в поведението и да подкрепят колективните цели (вж. таблица 3).

СТЪПКА 5:

ПРИЛАГАНЕ НА ПОЛИТИКИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА АДАПТАЦИЯ

29

Таблица 3. Препоръчани дейности с участие за ангажиране на заинтересованите страни и гражданите в стъпка 5: Прилагане на политики и за адаптиране

Дейност с участие	Целева група	Защо да използвате този инструмент в стъпка 5?	Съображения	Примери за полезни инструменти, добри практики и опит
Зелен бюджет за участие	Граждани	Съвместно вземане на решения за разпределяне на бюджета чрез включване на гражданите, за да се гарантира, че средствата се използват за мерки за адаптация. То спомага за приоритизиране на действията въз основа на нуждите на общността и контекстуалните аспекти.	Сложност при бюджетирането и финансовото управление	Полезни инструменти Теория на промяната в бюджета с участие като инструмент за разбиране на промените. Добри практики и опит Опитът на Шотландия в областта на зеления бюджет с участие, Лисабон , Барселона .
Кампания за застъпничество за климата	Заинтересовани страни; Граждани	Застъпничество за интегриране на планове за адаптация в по-широки политики, за повишаване на осведомеността и осигуряване на политическа подкрепа за мерките за адаптация.	Изисква силни комуникационни стратегии	Полезни инструменти Описание на стратегии за застъпничество в Climate-ADAPT . Добри практики и опит Climate Chance Europe 2024 Wallonia Summit, Европейски регистър за прозрачност - Европейски парламент.
Стимули	Заинтересовани страни; Граждани	Прилагане на стимули за насърчаване на промяна в поведението и мотивиране и ангажиране на заинтересованите страни и гражданите в прилагането и приемането на мерки за адаптация.	Нуждае се от ефективен мониторинг и оценка	Полезни инструменти Описанието на икономическите стимули за промяна на поведението в Climate-ADAPT . Финансираният по 7РП проект WEATHER и стимулите за адаптиране на транспорта и тяхното потенциално въздействие. Преглед на икономическите инструменти в проекта на ЕС EPI-Water .
Публични срещи	Заинтересовани страни; Граждани	Споделяне на информация за планове за адаптация и събиране на колективен принос за вземането на решения. Това гарантира прозрачност и широко участие на общността.	Потенциал за ниска активност, изисква добро улеснение	Добри практики и опит Пленарна сесия на Бенидорм Градския съвет на за плана за адаптация към изменението на климата. Публичен Световен икономически форум: weforum . Федералният град Бон, в сътрудничество с ICLEI, е домакин на “Дръзки градове” - глобален форум , който дава възможност на градските лидери и лицата, вземащи решения, да се справят с извънредната ситуация, свързана с климата.
Изследвания с участието на общността (CBPR)	Граждани	Включване на гражданите в съвместен анализ на мерките за адаптация и подпомагане на взаимното обучение с разработването на по-информирани и приети действия за адаптация.	Изисква силно сътрудничество с общността	Полезни инструменти Инструментариум на Университета в Жирона, включващ CBPR . CBPR от Шведския международен център за местна демокрация .
Местна група за действие в областта на климата	Граждани	Ангажиране на местни групи за действие в областта на климата с цел включване на общностите и улесняване на взаимното обучение. Това подпомага разработването и прилагането на местни стратегии за адаптация.	Необходими са постоянна мотивация и координация	Полезни инструменти Местна група за действие в областта на климата .
Публично-частни партньорства (ПЧП)	Заинтересовани страни	Партньорства между правителствата, местните власти и бизнеса за съфинансиране и изпълнение на проекти за адаптиране към климата.	Споделено финансиране и експертен опит. Риск от сложни преговори.	Добри практики и опит Thames Barrier (Обединеното кралство) в партньорство за защита на Лондон от наводнения, причинени от приливите и отливите.

СТЪПКА 6: МОНИТОРИНГ, ОЦЕНКА И ОБУЧЕНИЕ

Как да четете този раздел:

Започнете с преглед на целите, свързани с ангажирането на заинтересованите страни и гражданите по време на етап 6 от RAST, който обхваща мониторинга и оценката на изпълнението на плановите за адаптация към климатичните промени. Този раздел представя полезни инструменти, както и успешни примери от реални проекти, които насърчават общественото участие, съвместното създаване, взаимното обучение и подкрепата за процесите на мониторинг.

Цели на този раздел:

- Обяснете как заинтересованите страни от публичния, частния и третия сектор и гражданите могат да бъдат ангажирани в стъпка 6 на RAST.
- Да разберете как да извършвате мониторинг на процесите, продуктите и резултатите и да се справяте с предизвикателствата, свързани със сроковете и трудностите при определяне на резултатите.
- Подчертайте инструментите за насърчаване на ангажираността, взаимното обучение и подкрепата за усилията за мониторинг.
- Дайте примери за успешни проекти, които демонстрират участието на обществеността в оценката на напредъка, намаляването на уязвимостта и осигуряването на дългосрочна ангажираност и качество на данните.

Стъпка 1
Подготовка
за процеса на
адаптация

Стъпка 2
Оценка на
климатичните
рискове и
уязвимости

Стъпка 3
Определяне
на мерки за
адаптация

Стъпка 4
Оценка и избор
на мерки за
адаптация

Стъпка 5
Прилагане на
политики и
действия за
адаптация

Стъпка 6
Мониторинг,
оценка и
обучение

Мониторингът на изпълнението на вашия план за адаптация към изменението на климата чрез съсредоточаване върху изпълнението на процесите и резултатите е лесен. Мониторингът на резултатите от адаптацията към климата (т.е. по отношение на промените в чувствителността и адаптационния капацитет и по този начин в уязвимостта към климата, както и на промените в излагането на уязвимост и по този начин в климатичните рискове е предизвикателство поради:

- Времето, което може да отнеме изпълнението на действията за адаптиране поради техния обхват и мащаб
- Времето, което може да отнеме на действията за адаптация да узреят и да дадат измерими резултати, както е например при дърветата и техните екосистемни услуги
- Трудностите при приписването на резултати на действия за адаптиране. Това може да се дължи на широкия спектър от потенциално смущаващи променливи, които могат да действат във всички мащаби, и на трудностите при идентифицирането на наистина аналогични сравнения
- продължителността на мониторинга, която поставя практически въпроси, свързани с дългосрочното финансиране и използването на последователна методология за получаване на сравними данни. Поради това успешните схеми за дългосрочен мониторинг са рядкост

Редовното отчитане на напредъка при изпълнението на плана за адаптация към климата пред вземащите решения и заинтересованите страни помага за изграждането на доверие и на способността ви да се адаптирате. Чрез активното включване на заинтересованите страни и гражданите в стъпка 6 можете да гарантирате, че стратегиите за адаптация остават динамични, основани на доказателства, прозрачни, основани на сътрудничество и отговарящи на контекстуалните нужди.

АНГАЖИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ГРАЖДАНЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА АДАПТИРАНЕТО КЪМ КЛИМАТА

Ангажирането на заинтересованите страни и гражданите в тази стъпка може да помогне за изграждането на взаимно разбиране за напредъка в адаптацията, да насърчи сътрудничеството, да повиши доверието и да насърчи активното участие в усъвършенстването и прилагането на стратегиите за адаптация към климата. Това участие гарантира, че усилията за мониторинг са всеобхватни, прозрачни и отговарят на променящите се климатични рискове.

Как да включим заинтересованите страни и гражданите в мониторинга, оценката и обучението:

- Насърчаване на съвместното наблюдение: Публичните власти, частният сектор и гражданското общество могат да си сътрудничат за проследяване на напредъка и измерване на резултатите от адаптацията. Важно е да се определят ясни роли (кой какви данни докладва, колко често и т.н.), за да се повиши отчетността.
- Улесняване на обмена на данни и мрежите за обучение: Можете да направите това, като създадете процеси и платформи за споделяне на информация, най-добри практики и извлечени поуки между различните сектори и общности за укрепване на устойчивостта на климата.
- Използвайте методи за оценка с участието на всички: Заинтересованите страни и гражданите могат да бъдат включени в оценката на ефективността чрез структурирани сесии за обратна връзка, оценки с участието на гражданите или подходи за разказване на истории, които улавят качествени прозрения.

ГРАЖДАНСКА НАУКА

Гражданската наука предлага важен подход за стъпка 6 за ангажиране на обществеността в проследяването на променливите, свързани с климата (което е от значение и за стъпка 2), предоставяне на данни в реално време и укрепване на сътрудничеството между властите и общностите. Привличането на гражданите насърчава взаимното обучение, съвместния анализ и подобрява информираността на обществеността за климатичните рискове и ефективността на прилаганите решения.

Как да ангажираме гражданите в мониторинга на адаптацията към климата:

- Определяне на значими роли за участие и предоставяне на ясни насоки за това как гражданите могат да допринесат (напр. проследяване на температурата, докладване на нивата на наводненията, определяне на въздействието на климата върху биологичното разнообразие).
- Осигуряване на качество на данните и съгласуваност с методологията на гражданската наука чрез обучения, достъпни инструменти и механизми за валидиране, които да помогнат за поддържане на надежден принос.
- Поддържане на ангажираността във времето чрез използване на механизми за споделяне на резултатите и получаване на обратна връзка за това как данните на гражданите подпомагат политиките и засилват дългосрочното участие.

Примери за инициативи за гражданска наука са [проектът ScienceUs](#), лабораториите за съвместно създаване на ЕС [NEWSERA](#), проектът [Hackair](#) за качеството на въздуха, проектът на [AGORA](#) ЕС и неговото приложение на гражданската наука, както и [Европейската асоциация за гражданска наука \(ECSA\)](#), която предоставя ресурси и представя проекти за мониторинг с участието на гражданите.

УЧАСТИЕ НА ЧАСТНИЯ СЕКТОР В МОНИТОРИНГА И ОЦЕНКАТА

Предприятията играят ключова роля в проследяването на рисковете, свързани с климата, оценяването на въздействието на действията за адаптиране и интегрирането на устойчивостта в своите операции. Ангажирането на частния сектор в тази стъпка може да подобри иновациите, да създаде възможности за инвестиции и да засили сътрудничеството между публичния и частния сектор.

Как да включим бизнеса в мониторинга, оценката и обучението:

- Проучвания и механизми за обратна връзка: Местните власти, индустриалните асоциации или инициативите с участието на множество заинтересовани страни могат да разработят съвместно [проучвания за](#) оценка на действията за адаптация на частния сектор, да установят пропуските и да проследят напредъка във времето. Австрия например използва проучвания за оценка на усилията за намаляване на риска от наводнения, като по този начин получава информация за приноса на частния сектор и областите за подобрене.
- Съвместно разработване на информационни табла за мониторинг: Цифрови платформи с участието на много заинтересовани страни могат да бъдат разработени съвместно за визуализиране на климатичните рискове, напредъка в адаптацията и уязвимостта на отделните сектори. В Италия органите за управление на речните басейни са разработили [информационни табла](#) за риска от наводнения, които ангажират застрахователи, строителни предприемачи и политици в проактивното управление на риска.
- Насърчаване на адаптивни бизнес стратегии: Предприятията могат да участват в групи за партньорско обучение, секторни диалози или лаборатории за иновации, за да усъвършенстват подходите за адаптиране въз основа на променящите се рискове и споделяния опит.

■ Publications Office
of the European Union

Повече информация:

Адаптиране към изменението на
климата - Европейска комисия
(europa.eu)

Портал на мисията на ЕС за
адаптиране към изменението на
климата (europa.eu)

Платформа на мисията [https://
futurium.ec.europa.eu/en/eu-mission-
adaptation-community/](https://futurium.ec.europa.eu/en/eu-mission-adaptation-community/)

#EUmissions

#HorizonEU

#MissionClimateAdaptation